

Kéltnyelvű általános iskola

ZENEI NEVELÉS

Tanterv **

1. osztály:	70 óra
2. osztály:	70 óra
3. osztály:	70 óra
4. osztály:	35 óra
5. osztály:	35 óra
6. osztály:	35 óra
7. osztály:	35 óra
8. osztály:	35 óra
9. osztály:	16 óra
Összesen:	401 óra

Kétnyelvű általános iskola
ZENEI NEVELÉS
Tanterv

A tantervi bizottság tagjai:

Ada Holcar Brunauer, Zavod RS za šolstvo/SZK Oktatási Intézete,
dr. Bogdana Borota, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta, Koper
dr. Inge Breznik, Zavod RS za šolstvo/SZK Oktatási Intézete,
Janja Jošt, Osnovna šola Orehek, Kranj
Mihaela Kerin, Zavod RS za šolstvo/SZK Oktatási Intézete,
Alenka Kovačič, Osnovna šola Vič
Jožko Lango, Osnovna šola Majde Vrhovnik, Ljubljana
Tadeja Mraz Novak, Osnovna šola Kašelj
dr. Barbara Sicherl Kafol, Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta

A tantervet bírálták:

Jerneja Bombek, Osnovna šola Ljudski vrt, Ptuj
dr. Albinca Pesek, Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta

Szerkesztette: Alenka Štrukelj
Lektorálta: Nataša Purkat, Lektor'ca

Kiadta: Ministrstvo RS za šolstvo in šport/ SZK Oktatási és Sportminisztériuma, Zavod RS za
šolstvo/SZK Oktatási Intézete

A Minisztérium részéről: dr. Simona Kustec
Az Intézet részéről: dr. Vinko Logaj

Magyar nyelvre fordította: Livija Horvat
A magyar szöveg szaklektora: Eva Orban Bažika
A magyar szöveg nyelvi lektora: dr. Anna Kolláth

Ljubljana, 2020

URL hozzáférés: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/Ucni-nacti/obvezni/Narodno-mesano-obmocje-Prekmurja/UN_gum_DOS_prevod.pdf

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani
[COBISS.SI-ID=32737539](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:si:hbz:5-32737539)
ISBN 978-961-03-0507-1 (pdf)

A zenei nevelés a kétnyelvű általános iskolában című tantárgy tantervének korszerűsítését a zenei tantárgyi bizottság végezte el. A tantárgy korszerűsítését a Szlovén Köztársaság Közoktatási Szaktanácsa 1999. évi 25. ülésén jóváhagyott tantervéből kiindulva végezte el. A korszerűsített tantervet a Szlovén Köztársaság Közoktatási Szaktanácsa a 2008. évi 114. ülésén hagyta jóvá, a tanterv tartalmi és szerkesztési módosításait pedig a 2011. február 17-i 140. ülésén vette tudomásul.

TARTALOM

1	A TANTÁRGY MEGHATÁROZÁSA.....	4
2	ÁLTALÁNOS CÉLOK	5
3	OPERATÍV CÉLOK ÉS TARTALMAK	6
3.1	Első nevelési-oktatási szakasz.....	6
3.2	Második nevelési-oktatási szakasz.....	9
3.3	Harmadik nevelési-oktatási szakasz.....	11
4	KÖVETELMÉNYEK.....	14
4.1	Első nevelési-oktatási szakasz.....	14
4.2	Második nevelési-oktatási szakasz.....	15
4.3	Harmadik nevelési-oktatási szakasz.....	15
5	MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ	17
5.1	A tantárgy céljainak megvalósítása	17
5.2	Egyénre szabott tanulás és differenciálás.....	30
5.3	Tantárgyközi kapcsolatok.....	30
5.4	A tudás ellenőrzése és értékelése	35
5.5	Információs technológia	37
5.6	Házi feladatok.....	38

1 A TANTÁRGY MEGHATÁROZÁSA

A zene jelen van minden kultúrában, ezért kulturális jelenségnek tekintjük. Az embernek minden időkből szüksége volt rá. Kifejezi az ember vágyát a kialakított zenei közeg, a zenei kommunikáció és kreativitás iránt. Mivel értékei pótolhatatlanul igazolják a kulturális identitást, segít a tanulóknak megérteni önmagukat másokkal szemben, valamint kapcsolatokat sző az otthon, az iskola és a világ között.

A zene a kommunikáció olyan formája, amely befolyásolja az érzelmeket, gondolatokat és cselekedeteket, így a tanulóknak szükségük van a zenében tapasztalt élmények előadására, létrehozására és a befogadására. Értékeivel való kapcsolattartás képezi a zenei jelenségek és fogalmak megértésének alapját. A korszerű zeneoktatás a zenéből mint művészetből és a zenepedagógiai tudományból fakad. A művészet zenei produkcióként (kreativitás), reprodukcióként (újraalkotás) és recepcióként (kreatív befogadás) szokta jellemezni.

A zene tanítása és tanulása ösztönzi a zenei élmény és gondolkodás fejlődését, és befolyásolja a zenei képességek, készségek és ismeretek fejlődését. A zene tanításának és tanulásának alapvető módszerei a zene előadása, alkotása és hallgatása révén valósulnak meg. Ez lehetővé teszi a zene különféle formáinak elfogadását, megítélését és értékelését.

A zene interdiszciplináris kapcsolatai más területekkel széles látókört eredményeznek különböző művészeti és tudományos területeken is. Ez kitér a tanulók kulturális igényeinek széles körét, tudatosítja bennük a zenei közeg művészi értékeit és ökológiáját, fejleszti kritikusságukat és esztétikai érzékenységüket.

A zenei nevelés tantárgy a tanulók számára alapvető tapasztalatokat kínál a zene aktív és szelektív hallgatására mind a médiában, mind az eseményeken. Az előadás és az alkotás kölcsönhatása révén a tanulókat ösztönzi az énekkarokban, más zenei összeállításokban és tevékenységekben való aktív részvételre, valamint motiválja őket az egész életen át tartó tanulásra.

A zene kiegészíti az iskola kulturális és társadalmi életét, és hozzásegít az egészséges zenei közeg megteremtéséhez. Nyíltságának és hangalpú nyelvének köszönhetően a zeneoktatás az iskolai munkába az örömteli kommunikációt vezeti be, és ösztönzi a különböző tantárgyak integrációját. Ösztönzi az önfegyelmet, a kreativitást, az esztétikai érzékenységet, a művészi kifejezést és a részvételt a szűkebb és tágabb társadalmi környezetben.

2 ÁLTALÁNOS CÉLOK

Az általános célok a következők:

- a zenei élmény és megnyilvánulás serkentése a zenei tevékenységek (hallgatás, előadás, alkotás) és egyéb kifejezőeszköz, valamint a média által,
- a kíváncsiság felkeltése, a zene iránti érdeklődés és aktív hozzáállás fejlesztése,
- közreműködés a zenei tevékenységek különböző formáiban,
- pozitív hozzáállás kialakítása a nemzeti és a világ zenei öröksége iránt,
- a különböző zenei kultúrák és a különböző zenéket létrehozó alkotók iránti érzékenység és tolerancia fejlesztése,
- a zenei irodalom, a zeneszerzők és az előadóművészek ismerete, valamint jártasság a zenei nyelv törvényei területén,
- a zene kritikai megítélésének és értékelésének fejlesztése,
- az esztétikai fejlődés előmozdítása zenei előadás, hallgatás és alkotás révén,
- az egészséges zenei közeg megteremtésére és fenntartására, a zajszennyezés megelőzésére való nevelés,
- zenei képességek és készségek fejlesztése aktív munkaformák és módszerek által,
- a zenei kommunikáció és kifejezés fejlesztése,
- a zenei élmények és alkotások mozgásos, énekes, táncos, képzőművészeti és verbális kifejezése,
- a zene összekapcsolása a többi művészi és a más tárgykörökkel,
- a zenei ismeretek kreatív felhasználására való irányítás az iskolai és az iskolán kívüli tevékenységekben,
- a zenei előadás, alkotás és fejlődés fontosságának tudatosítása a fenntartható fejlődés szempontjából,
- a modern technológia értelemszerű és kritikus alkalmazásának fejlesztése,
- a zenei tevékenységek hatásának és hasznosíthatóságának az ismertetése, a test és a lélek relaxációs technikáinak (zeneterápia) a megismerése,
- a tanulás és a gyermekek érzelmi és társadalmi érettségének alapfeltételeként az érzelmi intelligencia fejlesztése.

3 OPERATÍV CÉLOK ÉS TARTALMAK

A tanterv az operatív célokat és a tartalmakat kötelező és választható célokra és tartalmakra bontja. Az operatív célok és tartalmak három egymásra épülő és egymást kiegészítő zenei tevékenység szerint vannak jelölve: előadás, alkotás és zenehallgatás.

A kötelező célok vezetnek addig a tudásig, amelyre az általános iskola befejezésekor minden tanulónak szüksége van. Ezek álló betűs írással vannak jelölve. *A választható célok és tartalmak a tudás elmélyítését és bővítését szolgálják. A tanár a tanulók érdeklődésének és képességeinek megfelelően, saját szakmai megfontolása szerint választ közülük. Dőlt betűs írással vannak jelölve.*

A zenei tevékenység területei: előadás, alkotás és hallgatás.

3.1 Első nevelési-oktatási szakasz

ELŐADÁS		
1. osztály	2. osztály	3. osztály
<p>Gyerekdalokat, népdalokat, magyar és műdalokat átérzéssel és örömteljesen énekelnek csoportban és egyénileg. Bővítendő énekrepertoárjukat, dalokat énekelnek a jelenből és a múltból.</p> <p>Éneklés közben utánozzák a felnőtt interpretációját.</p> <p>Átérzéssel énekelnek, figyelnek a hangos, csendes, lassabb és gyorsabb előadásra.</p> <p>Éneklés közben megtapasztalják, megismerik és elmélyítik a dal esztétikai kialakításának elemeit. Gyakorolják a helyes légzést és a dalanyag tiszta, kifejező éneklését.</p> <p>Énekhangot képeznek, elmélyítik az ének és a kiejtés megbízhatóságát. Bővítik a hangterjedelmet, javítják az éneklési technikát és a tiszta intonációt.</p> <p>Felismerik, megértik és használják a zenei fogalmakat: énekes, szólista, dal, kórus, kórusvezető.</p> <p>Ritmikusan mondanak gyermekszövegeket, kiolvasókat és találós kérdéseket. Őrzik a szlovén és a magyar zenei örökséget.</p> <p>Mélyítik a szövegek pontos, ritmikus kiejtését. Ritmizálják a kiválasztott dalszövegeket. A dalt ritmusa vagy dallama alapján ismerik fel.</p> <p>Őrzik a szlovén és a magyar zenei örökséget.</p> <p>Hangokkal és hangszerekkel egyszerű ritmus- és dallamvariációkat végeznek, és mélyítik a zenei emlékezetet. Az éneklést és a hangképzést saját készítésű, gyerek, népi, improvizált és Orff-hangszerekkel kísérik.</p> <p>Gyakorolják a hangszereken játszás készségét (a hangszer</p>		

tartása, a mozdulatok összehangolása).

Kutatják a hangszerek hangzását, megállapítják és leírják a különbségeket.

Felfedezik saját hangjuk és testük hangzási lehetőségeit, valamint a hangkeltő eszközök és a hangszerek kezelésének módját. Hangszeres kíséreteket adnak elő, fejlesztik érzékenységüket a hangszínek, az egységes hangzás és a ritmus párosítására.

Éneklés, ritmikus beszéd és/vagy zenehallgatás közben mozognak. Néptancokat táncolnak.

Elmélyítik a kettes és hármas ütembeosztást. Megfigyelik az ütemegységek és az első felosztás közötti kapcsolatokat. Megismerkednek a kottaképpel, és alkalmazzák az újraalkotás tevékenysége során.

Elmélyítik az orientációt a kottaképben (hangmagasság és időtartam).

Felismerik a hangsúlyos/hangsúlytalan ütemegységeket és az első felosztás közötti kapcsolatokat. Fejlesztik a hangérzékenységet.

Részt vesznek egy zenés mese létrehozásában és előadásában.

Felismerik és használják a zenei fogalmakat: hangszerek, hang, zenei hang, magasabb/alacsonyabb, hangos/csendes, rövidebb/hosszabb zenei hangok, emelkedő/csökkenő, csend/szünet, ismétlésjel, és ezekkel kifejezik saját zenehangokba foglalt ötleteiket.

Ismerik és meglátogatják a közelben található zenei intézményeket.

ALKOTÁS

1. osztály

2. osztály

3. osztály

Kutatják a hangszíneket, és általuk kifejezik a zenehangokba foglalt ötleteiket. Kutatják a hangszerek hangzását, megállapítják és leírják a különbségeket.

Tárgyak, állatokat, nyelvek vagy közvetlen és szélesebb környezetükben és a természetben történő események hangjait utánozzák.

Újraalkotnak dalokat, dalszövegeket és hangszeres kíséreteket.

Zenekíséreteket és hangképeket alkotnak. Saját zenei ötleteket hoznak létre: kiegészítik a ritmus- és dallamvariációkat, a zenei kérdéseket és válaszokat, az adott dalszöveghez dallamot illesztnek és fordítva.

Hangeseményekhez képjeleket, zenei szimbólumokat találnak ki, és ezeket zenés és képi leírás formájában rendszerezik és sorolják be (pl. tervezési részekhez, az egyes hangelemekhez: szín, intenzitás, időtartam és hangmagasság).

A zenei és a nem zenei élményeket és produkciókat kreatív módon fejezik ki a képzőművészeti, verbális és mozgáskommunikációban.

Mozgással hangtapasztalatokat és zenei elképzeléseket fejeznek ki a zenei hangok időtartamáról és magasságokról, erősségéről és színéről, valamint ezek formai összetevőiről.

Betekintést kapnak az alkotó szellemű teljesítmények, a különböző kommunikációs eszközök és médiumok által közvetített zenei élmények és előadások értékelésébe.

HALLGATÁS		
1. osztály	2. osztály	3. osztály
<p>A természetben megtalálható hangokat, más hangjelenségeket és zenei példákat hallgatnak, és elgondolkoznak róluk. Különböző hangszer-összeállításban átérzéssel programzenét és abszolút zenét hallgatnak.</p> <p>A vokális és hangszeres művek hallgatásával mélyítik a koncentrációt, az összpontosító képességet, és a figyelem készségének a kialakítását, fejlesztik a hallásérzetet és a hangérzékenységet. Megszokják a figyelmes hallgatást.</p> <p>A zenés mese hallgatása közben mélyítik a zenei élmény befogadásának készségét. Zenét hallgatnak, mozgás vagy tánc formában, képzőművészeti megnyilvánulásként, verbálisan kifejtik élményeiket és észleléseiket.</p> <p>Hallgatás közben felismerik, megkülönböztetik és elrendezik a hangok/hangszerek hangsínét, a zenei hangok tulajdonságait, a dallam irányát, sebességét és intenzitását, a zenemű jellegét és az előadóművészeket.</p> <p>Felismerik az tárgyalt zeneműveket, a dalokban a refréneket és a zeneművek alkotóelemeinek formáit.</p> <p><i>Felismerik az egyforma és a különböző zenei variációkat, és értelmes egységekké egyesítik őket.</i></p> <p>Ritmusról és/vagy dallamáról felismerik a dalt a vokális és/vagy a hangszeres előadásmódban. Hozzászoknak a modern technológia alkalmazásához.</p> <p>Felismerik és használják a zenei fogalmakat: hangszer, zenei együttesek és zenei formák: pánsíp, köcsögduda, harmonika, zongora, hegedű, gordonka, gitár, hárfa, csőrös fuvola, trombita, fagott, dob, fúvós zenekar, induló, balett, néptánc, karikázó.</p> <p>Felismerik és használják a zenei fogalmakat: zenemű, zeneszerző, hangsúlyos és hangsúlytalan ütemegység, kórus, kórusvezető, dal, versszak, hangszer, zenekar, karmester, népdal és műdal, énekkönyv, zenés műsor, zenés mese, zenés rendezvény, hangverseny.</p>		

3.2 Második nevelési-oktatási szakasz

ELŐADÁS		
4. osztály	5. osztály	6. osztály
<p>Énekelnek és elmélyítik az egy- és kétszólamú népdalok és műdalok éneklésének pontosságát, különös tekintettel a szlovén és a magyar népzene kincstárára. Fejlesztik a hangszabályozást, fokozatosan javítják az éneklés légzéstechnikáját, a hangképzést, a kiejtést és az artikulációt. Az interpretáció elemeinek beépítésével javítják a helyes frazeálás képességét.</p> <p>A szövegek ritmikus közlésével egyszerű és összetettebb ritmusokat hajtanak végre, és ritmikus szótagokká ültetik át őket. Bemutatják, előadják és értékelik saját éneklési eredményeiket.</p> <p>Hangszereken (saját, improvizált, Orff és népi) kísérik az éneklést és a szövegek ritmikus elmondását.</p> <p>Ismerkednek és gyakorolják a hangszereken történő játszás különböző módjait. Felvétel hallgatása közben hangszereken kísérik a dalt vagy annak egy bizonyos részét. Adott ritmusmotívumra dallamvariációkat játszanak pentaton hangsorokban.</p> <p><i>Saját hangszeres zeneszámokat játszanak.</i></p> <p><i>Hangszerek használatával mutatnak be szlovén néptáncokat.</i></p> <p>Saját (külső) zenei élményeiket, az alapvető zenei elemek analitikus átélését, a velük kapcsolatos elképzeléseiket elmélyítik, mozgással és tánccal fejezik ki különböző zenei tartalmak által.</p> <p>Táncos játékokat, táncokat, szlovén néptáncokat, más kultúrák és nemzetek táncait produkálják.</p> <p>Énekléssel, beszéddel és játékkal élesztik újjá a szlovén táncagyományt és a nemzetiségileg vegyesen lakott területek hagyományait (magyar).</p> <p>Különböző alkalmakra választanak zenét.</p> <p>Alkalmazzák a notációt/kottaképet, és fejlesztik a hangjegyek elhelyezésének alapvető orientációját az ötvonalas rendszerben. Összekapcsolják a zene lejegyzett és hangbeli mivoltát/alakját.</p>		

ALKOTÁS		
4. osztály	5. osztály	6. osztály
<p>Éneklési és/vagy ritmusos artikulációval kiegészítik és újraalkotják a zenei tartalmakat és formákat. Különböző zenei hangsorokban énekelnek. Ritmikai kifejezéssel egy-, két- és többszólamú tartalmakat és formákat hoznak létre. Azonos, hasonló, különböző formai egységeket terveznek.</p> <p>Hangszereken különböző zenei tartalmakat és zenei formákat (dalforma, kánon, rondó, téma, variáció) egészítenek ki és hoznak létre. <i>Különböző zenei hangsorokban hangszereken zenélnek.</i></p> <p>A zenei és a zenét túlhaladó élmények és elképzelések mozgásos, táncos, képzőművészeti és verbális kifejezése. Bemutatják, kivitelezik és értékelik saját eredményeiket. Személyes elkötelezettséget mutatnak a zene és a zenei kifejezés iránt.</p>		
HALLGATÁS		
4. osztály	5. osztály	6. osztály
<p>Vokális, hangszeres és vokális-hangszeres zenét hallgatnak, egyidejűleg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • elmélyítik élményeiket és zeneileg, képzőművészileg, verbálisan és mozgásban kifejezik azokat; • elmélyítik az előadóeszközök (énekhangok, hangszerek, együttesek) felismerését; • elmélyítik a kifejezőeszközök (ritmus, dallam, forma, tempó, dinamika, hangszín) és formai megoldások felismerését; • elmélyítik a koncentrációt, az összpontosítást és a figyelmet. <p>A zenehallgatási és kivitelezési tevékenységek párhuzamos teljesítésével (mozgásos, táncos, hangszeres, énekes előadás, zenei lejegyzések figyelése stb.) elmélyítik a zenei élményt és a zenés produkciókat. Újrahallgatva saját készítésű, népi vagy Orff-hangszereken kísérik a zeneművet vagy annak egy-egy részletét.</p> <p>Az összpontosított hallgatás során elmélyítik a zenei hangok időtartamának, a hangmagasságok, a metrikai elemek (ütembeosztás) és a dallami fordulatok/hangsor (dúr, moll) értelmezését.</p> <p>Hallás segítségével a hangszínük alapján felismerik a hangszereket, és hangszercsoportokba sorolják őket.</p> <p>Analitikus átéléssel hallgatnak egy- és kétszólamú nép- és műzenét, felismerik a hangszeres együttesek, a hangszeres csoportok, műfajok és stílusok (művészi, klasszikus, komolyzene, program- és abszolút zene, pop, népszerű és tánczene, filmzene) hangzását.</p> <p>A digitális technológiával zenét válogatnak és hallgatnak, hangfelvételeket szerkesztenek.</p> <p>Tudatosítják és alkalmazzák a zenei fogalmakat: népzene, műzene; kórus: gyermek, ifjúsági,</p>		

női, férfi, vegyes; énekegyüttes, oktett; himnusz; énekhangok: szoprán, mezzoszoprán, alt, tenor, bariton, basszus; népi hangszerek (kiscimbalom, népi furulya, zugattyú, kukoricaszárból készített ütögető, brácsa és cselló, cimbalom, tambura); hangszercsoportok: vonós hangszerek, fúvós hangszerek, rézfúvós hangszerek, ütőhangszerek, húros és billentyűs hangszerek, elektronikus hangszerek; zenekari összeállítások; kisebb együttesek: duó/duett, trió/tercett, kvartett, kvintett, sextett, oktett, nonett, kamaraegyüttes.

Megértik és alkalmazzák a zenei lejegyzéssel, kottaképpel kapcsolatos zenei fogalmakat: ötvonalas rendszer (vonalak, vonalközök, segédvonalak), violinkulcs, ismétlés jelzése, befejezés; ritmus, periódus, a hangsúlyos és a hangsúlytalan szótagok szabályos váltakozása, első, második alosztás; nehéz és könnyű periódus, ütem, két ütem közötti határvonal, csonkaütem; egyszerű és összetett ütemfajták; szolmizáció, ábécés hangok, felemelés, leszállítás (a hangot fél hanggal felemeljük vagy leszállítjuk), feloldójel, egészhang, félhang, dúr és moll hangsorok;

a kivitelezésnek szánt interpretációs jelzések: dinamika, tempó és agogikus pillanatok a ritmikus szervezetben.

Ismerik és meglátogatják a zeneintézményeket: zeneiskolát, népzeneészeket és a népzenevel foglalkozó társaságokat, zenei eseményeket, Slovenska filharmonija (Szlovén Filharmónia) vagy Cankarjev dom (Cankar Otthon) vagy SNG (Szlovén Nemzeti Színház).

3.3 Harmadik nevelési-oktatási szakasz**

ELŐADÁS		
7. osztály	8. osztály	9. osztály
Újraalkotják a saját és az idegen nemzetk népzenejét és műzenéjét az őskorból, az ókorból, a középkorból, a reneszánsz és a barokk korszakából.	Újraalkotják a saját és az idegen nemzetek 18. és 19. századi (klasszicizmus és romantika) népzenejét és műzenéjét.	Újraalkotják a saját és az idegen népek 20. és 21. századi népzenejét és műzenéjét.
<p>Egy-, két- és többszólamú népdalokat és műdalokat énekelnek különböző korszakokból és környezetekből, és fokozzák az esztétikai tervezés és értékelés képességét.</p> <p>Szlovén és magyar népdalokat és műdalokat énekelnek.</p> <p>Elmélyítik a zenei formákkal, zenekarokkal, stílusokkal és műfajokkal kapcsolatos fogalmakat.</p> <p>Fejlesztik és elmélyítik a ritmus-, dallam- és harmóniahallást és a hangok kombinációjának érzetét. A zenei tartalmakat kottakép/zenei felvétel alapján reprodukálják.</p> <p>Javítják éneklési technikájukat, és továbbfejlesztik a hangszeren játszás készségét. A zenei reprodukció során figyelembe veszik a művészi újraalkotást.</p> <p>Zenére és a zenében mozognak és táncolnak. Értékelik saját és társaik szereplését.</p> <p>Elmélyítik a hangszeres formákkal, zenekarokkal, stílusokkal és műfajokkal kapcsolatos fogalmakat. Az éneklést és a hangszeren játszást összekapcsolják a táncsal (magyar néptáncok).</p>		

ALKOTÁS		
7. osztály	8. osztály	9. osztály
Az őskor, ókor, középkor, reneszánsz, barokk és más művészettörténeti stílusok kiválasztott zenehallgatási anyagának kreatív kifejezése az átélt zenei élmények és gondolatok alapján.	A 18. és 19. századi, valamint a többi művészettörténeti stílus kiválasztott zenehallgatási anyagának kreatív kifejezése az átélt zenei élmények és gondolatok alapján.	A 20. és 21. századi, valamint a többi művészettörténeti stílus kiválasztott zenehallgatási anyagának kreatív kifejezése az átélt zenei élmények és gondolatok alapján.
<p>Énekes és hangszeres zenei tartalmakat produkálnak, alkotnak. Gyakorolják a zenei improvizáció elemeinek alkalmazását.</p> <p>Újraalkotják a kiválasztott vokális és hangszeres zenei alkotásokat.</p> <p>Saját készítésű, Orff-, népi és improvizált hangszerekkel kreatívan kíséreteket terveznek, zenei formákat és egyéb zenei tartalmakat alkotnak. Személyes elkötelezettséget, érdeklődést és motivációt mutatnak a zene és a zenei kifejezés iránt.</p>		
HALLAGATÁS		
7. osztály	8. osztály	9. osztály
<p>Hallgatással felismerik, összehasonlítják, megállapítják, értékelik a zenei őskor, ókor, középkor, a reneszánsz és a barokk zene alapvető jellemzőit.</p> <p>Megértik és használják a következő zenei fogalmakat: zenei őskor, antik, ókor, középkor, reneszánsz, barokk, pentaton, korall, többszólamúság, imitáció, mise, madrigál, prelúdium, fuga, szvit, hangverseny, opera;</p> <p>Trubadúrok, mesterénekesek; Furulya paleolitikus korszakból, aulosz, tibia, líra, fidel, portativa, lant, csembaló, barokk zenekar; egyházi és világi zene; Reneszánsz és barokk táncok.</p>	<p>Hallgatással felismerik, összehasonlítják, megállapítják, értékelik a klasszicizmus és a romantika alapvető jellemzőit.</p> <p>Megértik és használják a következő zenei fogalmakat: klasszicizmus, romantika; Abszolút zene és programzene; szonáta, vonósnégyes, hangverseny, szimfónia, opera, az opera részei (ária, recitativo, bevezetés), zenés dráma, balett, operett, kísérőzene; művészeti dal, miniatűr.</p>	<p>Hallgatással felismerik, összehasonlítják, megállapítják, értékelik a 20. és a 21. század zenéjének alapvető jellemzőit.</p> <p>Megértik és használják a következő zenei fogalmakat: imperesszionizmus, expresszionizmus, neoklasszicizmus, neobarokk, tonális zene, atonális zene, hangcsomók; elektromos (elektromos-akkusztikus) zene, jazz, populáris-, tánczene, népszerű népzene</p>

Figyelmesen és analitikus átélessel hallgatják a szlovén és a nemzetközi zeneirodalom zeneműveit; hallgatás közben mélyítik a zenei ismereteket és készségeket.

Kutatják, megismerik és értékelik a nemzetközi és a nemzeti zenekultúra legjelentősebb zeneszerzőinek alkotásait.

Tudatosítják a szlovén és a magyar zenekultúra fontosságát. Elmélyítik az esztétikai érzékenységet és a hangkörnyezethez való viszonyukat. Mélyítik a zenei formaalkotással kapcsolatos szerkezetek megértését.

Zenei forrásokat, interaktív médiát és modern technológiát használnak.

4 KÖVETELMÉNYEK

A kövér betűs írással írt minimális követelmények a továbbhaladás feltételét jelentik nevelési-
oktatási szakaszonként egy-egy osztályban.

4.1 Első nevelési-oktatási szakasz

1. osztály	2. osztály	3. osztály
A tanuló: ¹ <ul style="list-style-type: none">• népdalok, műdalok, nemzeti és idegen dalok repertoárjából énekel,• egyenletesen ki tudja mondani a ritmikus szövegeket,• utánozza a ritmus- és dallammintázatokat,• hangszereken el tud játszani egyszerű kíséreteket és rövidebb zenei motívumokat,• újraalkotás során figyelembe veszi az interpretáció elemeit,• egyszerű ritmuskíséretet és dallamsort komponál saját készítésű, gyermek-, népi, improvizált, Orff-hangszereken,• a zenei élményeket és gondolatokat/előadásokat kreatívan fejezi ki a képzőművészeti, verbáli és mozgásos kommunikáció által,• éneklés, játék és hallgatás közben fejleszti érzékenységét a zenei formaalkotási egységek iránt,• a zenei tartalmakat, jelrendszereket képjelekről követi,• fejleszti a zenei gondolkodást és analitikusan érzékeli a zenei hangok tulajdonságai közötti kapcsolatokat, mint pl. hangosabb - csendesebb, magasabb - alacsonyabb, hosszabb - rövidebb,• átélten és összpontosítva hallgatja a rövidebb zenei tartalmakat,• saját éneklésébe bevezeti az egészséges éneklés elemeit,• fejleszti érzékenységét az egészséges hangközeg iránt,• megérti és alkalmazza a zenei fogalmakat,• részt vesz az iskolai és iskolán kívüli zenei tevékenységekben.		

¹ A jelen tantervben a tanuló kifejezés mind a fiúkra, mind a lányokra vonatkozik. Ugyanígy a tanár (pedagógus, tanító) kifejezés mind a férfi tanárookra, mind a tanárnőkre érvényes.

4.2 Második nevelési-oktatási szakasz

4. osztály	5. osztály	6. osztály
<p>A tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> egyszólamú és kétszólamú népdalokat és műdalokat énekel a szlovén és idegen nemzetek zenei kincstárából, analitikusan észleli és megnevezi a zenehangok magasságát, alkalmazza a szolmizációt és a hangjegyek ábécéjét, ritmikusan reprodukálja/elmondja és ritmizálja a szöveget, zenés és zenén túlmutató élményeit mozgással és tánccal fejezi ki, hangszerkíséreteket és hangszeres műalkotásokat játszik, ismeri a tárgyalt zenei formákat, megkülönbözteti a népzenei és a műzenei, zenei formát alkot, mégpedig kánont és rondót, éneklés és hangszeren játszás közben figyelembe veszi az interpretáció összetevőit, felismeri és megnevezi a kiválasztott szlovén és idegen repertoár zeneműveit, megkülönbözteti a vokális, hangszeres és vokális-hangszeres zenét, megkülönbözteti az énekhangokat és az énekkarokat, a hangszercsoportokat és az egyes hangszereket a zenei együttesekben, eligazodik a jelrendszerben (betű-, képkotta) és az ötvonalas kottaképben, megkülönbözteti az abszolút zenét és a programzenét, ismeri a zenei intézményeket és a zenei tevékenységekben való részvétel lehetőségeit az otthoni, az iskolai és a tágabb környezetben, értékeli saját és társai szereplését, személyes elkötelezettséget mutat a munka iránt. 		

4.3 Harmadik nevelési-oktatási szakasz

7. osztály	8. osztály	9. osztály
<p>A tanuló:</p>		
<ul style="list-style-type: none"> Az őskor, az ókor és a középkor zenéjét, a reneszánsz és a barokk zenéjét besorolja zene-történeti korszakok szerint. 	<ul style="list-style-type: none"> A klasszicizmus és a romantika zenéjét besorolja zene-történeti korszakok szerint. 	<ul style="list-style-type: none"> A 20. század stíluskorszakait besorolja zene-történeti korszakok szerint.

A tanuló, az egyes osztályokban tárgyalt korszakok alapján:

- forrásokban kutatja a kiemeltebb zeneszerőket és a fontosabb zenei alkotásokat a tárgyalt korszak és stílusjegyek szerint,
- felismeri a zenei példákat,
- az egyéni képességeknek és készségeknek megfelelően énekléssel és/vagy hangszeren játszással zenei tartalmakat produkál, (újra)alkot ,
- előadás, hallgatás és alkotás közben zenei lejegyzéseket alkalmaz,
- éneklés és hangszeren játszás közben értelemszerűen alkalmazza és figyelembe veszi az interpretáció elemeit,
- értékeli saját és társai szereplését,
- személyes elkötelezettséget, érdeklődést és motivációt mutat a zene és a zenei kifejezés iránt,
- zenei jelenségeket és tartalmakat fejez ki mozgással és énekléssel,
- tudja használni a zeneirodalmat, az interaktív médiát és a modern technológiát.

5 MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ

A módszertani útmutató célja: bemutatni a korszerű zenei didaktika néhány paradigmáját, kiemelni a zenei tanulás és tanítás megfelelő megközelítését az egyes nevelési-oktatási szakaszokban, az érési-fejlődési folyamat figyelembevételével meghatározni a tanulók képességeit a megfelelő módszerek, formák és tartalmak megválasztásával összefüggésben, kifejezetten rámutatni a tantárgyközi kapcsolatok lehetőségeire és a korszerű technológia bevonására a tanítási folyamatba. Az elején az általános célok vannak kiemelve, a továbbiakban következnek a nevelési-oktatási szakaszokra vonatkozó konkrét célkitűzések.

5.1 A tantárgy céljainak megvalósítása

A zene tanulása és tanítása akkor eredményes, ha holisztikusan, aktívan és kreatívan tervezzük meg és visszük véghez.. Az átfogó zenetanítás ösztönzi és lehetővé teszi a zenei célok megvalósítását a szociális érzékenység, a motorikus és a kognitív fejlődés területén. Mivel ezek a célok összefüggnek és kiegészítik egymást, könnyebben megvalósíthatók komplex zenei tevékenységek során. Ez magába foglalja az előadást, a hallgatást és az alkotás tevékenységét, melyek tervezése közös zenei csomópontból indul ki. Példa: a közös kiindulópont lehet a zenei ritmus, amelyet egy komplexen megtervezett tevékenység során előadunk/bemutatunk, hallgatunk és alkotunk. A célok és tevékenységek összekapcsolása és ötvöződése, valamint a tevékenységalapú zenetanulás módszerei mellett a tanulók az aktív részvétellel:

- szükséges zenei tapasztalatokat szereznek, amelyek alapján elmélyítik saját átélésük képességét, és fejlesztik a zeneművészet iránti érdeklődést; a zene iránti érdeklődést és az örömet sikeresen ösztönözzük a zenéből merített újdonságok és meglepetések által felkeltett kíváncsisággal;
- elsajátítják az előadással kapcsolatos fogalmakat, amelyek alapján megteremtik és fejlesztik a zenei kommunikációt; különböző zenei variációkat sajátítanak el, amelyeket eleinte az intuitív szinten alkalmaznak, később viszont az előérzetet és a spontánitást új ismeretekkel bővítik ki, ami mélyebb megértéshez és átéléshez vezet;
- elsajátítják a zenei nyelvet (zeneelmélet) és a zenei kompozíció (sintaxis) alapvető törvényeit (a kisebb egységek nagyobb zenei egységekké való egyesítésének alapelvei);
- zenei lejegyzések és más didaktikai anyagok által gazdagítják tapasztalataikat és ismereteiket.

A tanár szerepe a nevelési-oktatási folyamat szakmai, önálló és felxibilis tervezésében, megvalósításában és értékelésében mutatkozik meg. A tanár értelmszerűen vonja össze a célokat és a zenei tevékenységeket, a tanítási/tanulási tartalmakat, módszereket és formákat. A tanár önállóan választja ki a zenei tartalmakat. Ennek során figyelembe veszi a folyamatos fejlődés tervezésének törvényeit és sajátosságait. A tervezés szerves része a tanulók megfigyelése, követése, ellenőrzése és értékelése. Figyelembe veszi a zenetanulás jellegét is, amely a hallgatás, az előadás, az olvasás és az írás fázisaiban valósul meg. Az alapvető zenei készségek (hallások) és a zenei műveltség fejlesztésének időszakában fontos a sokszínű és stimuláló zenei környezet, amelyben a tanár is aktív zenélő szerepet vállal.

ELSŐ NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ

Az első nevelési-oktatási szakaszban gondos figyelemmel kísérjük a tanulók egyéni zenei képességeit, és egyidejűleg a tanulók feltételezhető kognitív fejlődésével összhangban tervezzük meg a célokat. A tanulók fejlesztik az alapvető zenei hallást és formálják zenei ízlésüket, amely a továbbiakban is biztosítékként szolgál a zene válogatása, hallgatása, előadása és alkotása iránti érdeklődés formájában.

Éneklés

Az éneklési terv tartalmait fokozatosan vezetjük be a zenei fejlődés, a tapasztalatok és az élmények elmélyítése, a hangképzés képességeinek bővítése és a zene iránti érdeklődés ösztönzése céljából. Ennek során figyelembe vesszük a művészeti értékeket és az életkori sajátosságoknak megfelelő érettségi szintet. Az énekes anyagba különböző zenei elemekre és tartalmakra (ritmus, dallam, hangsor, dallamfordulatok, interpretáció, zenei forma stb.), szöveges tartalmakra és hangulatokra (ünnepek, természetben történő változások, tárgyak, szokások, élmények stb.), előadásmódokra (kórus, szólista, éneklés kísérettel/kíséret nélkül stb.) és oktatási módszerekre kiterjedő dalokat választunk. Az alapvető oktatási módszer az improvizáció, amely a hallás utáni tanulás, a hangutánzó dallam- és ritmusmotívumok, az előkészítés után hasonló dallamfordulatok rögtönzése formájában valósul meg.

Eleinte egyszólamú népdalokat és műdalokat énekelünk. Más népek dalait értelemszerűen vonjuk be. A zenei reprodukció, (átélt) éneklés kezdetben a felnőtt utánzásán alapul. A későbbi tanulás során a tanulók figyelmét a szöveg tartalmának az értelmezésére, valamint a zenei- és szövegtartalom közötti párhuzamok meghatározására irányítjuk. Emellett a tanulók gyakorolják a különböző hangulatok kifejezését, az önálló reprodukálás és a kivitelezés értékelését. A tanulók a tanár kíséretével vagy éneklésével fokozatosan szereznek tapasztalatokat a többszólamú éneklésről. Az előadás/bemutás során a tanár figyeljen a pontos kezdőhangra, a helyes előadásra, az esztétikai tervezésre (helyes hangképzés,

érthető szövegejtés, kifejező artikuláció, helyes frazeálás, éneklési légzés, tempó, dinamika, agogika) és az előadás nonverbális irányítására/vezénylésére (avizió/kézlendülés, leintés).

A ritmus hangoztatása és a ritmizálás

A kiválasztott ritmikus szöveg (kiolvasók, közmondások, találós kérdések, szótagok és ritmusnevek ritmikus ismételtetése stb.) változatosak és érdekesek legyenek. A ritmus hangoztatását a visszhangjátékkal vezetjük be, éreztetjük a zene lüktetését, amit nagy mozgással, jobbra-balra mozgással, meneteléssel, kézzel stb. éreztetünk. Közben a ritmus szóbeli hangoztatását zenei ritmusra fordítjuk, a ritmusmotívumok kiejtésének hangoztatását hangszerekkel bővítjük. A szöveg ritmizálása (periódus és az első felosztás) és a metrum hangsúlyozása szintén megfelelő módszer a kétszólamú ritmikus gyakorlatok bemutatására. Ennél a tevékenységnél tiszta hangzású ritmushangszereket és/vagy dallamhangszereket (dob, ritmuspálca, xilofon) használunk. A zenei előadás közben figyelünk a megfelelő mérő reprodukcióra és az egyenletes tempóra. A tapasztalatokat a szövegek ritmizálásával és a kreativitással mélyítjük, ami az új és találó ritmus- és hangvariációk alkotásának az eredménye.

Hangszerek használata

Különös figyelmet fordítunk az új hangszerek megismerésére. Az új hangszert hanggal mutatjuk be. A kiválasztott hangszeren a tanár játszik, vagy felvételtől meghallgatjuk a bemutatását. A tanulók tudatosítják az átélt zenélést és az új hangszíneket, melyekkel elsősorban különböző hangszeres kompozíciók által ismerkednek meg, és ezekben azonosítják a hangszereket. Az új hangélmény fokozza a tanulók motivációját és kíváncsiságát a hangszeres előadás lehetőségei iránt, a hangvariációk és a hangszerek kezelési módjainak kutatását. Ezek az élmények segítik kialakítani a tanulók hangszerekhez való viszonyulását, ami fokozatosan kreatív párbeszéddé, a tanuló és a hangszer közötti zenei kommunikációvá fejlődik. Eleinte a hangszeren játszás egyszerű technikáját saját készítésű hangszerekkel (pl. begyakoroljuk a tapsolást, később bevezetjük a cintányért; térdre ütés kézzel, később bevezetjük a xilofont/dobokat) sajátítják el, majd egyénileg vagy csoportban gyakorolnak a kiválasztott hangszereken. Az éneklést és a szöveg ritmusának hangoztatását hangszereken kísérik, és rövidebb zenei kompozíciókat (alkotunk), szóltatunk meg. Bordun, ostinato, szöveg ritmusának és metrumának a hangoztatása a kreatív játékos feladatok (kíséreték) során. Fokozatosan bevezetjük a két- és a többszólamú hangszeres előadást, figyelmet fordítva a hangszínek és az egységes hangzás érzetének fejlesztésére.

Zenei didaktikus játékok

A zenei didaktikus játékok, a visszhangjátékok és a zenei rejtvények olyan zenei tevékenységek, amelyek lehetővé teszik a zene elemeinek a megismerését, ösztönzik az alapvető ritmikus, dallamos és harmonikus hallás fejlesztését, fejlesztik az előadási képességeket, bővítik és elmélyítik a zenei memóriát, valamint motivációs szerepet vállalnak a zenei kifejezések használatának elősegítésében. A tanár a didaktikai játékok során a tartalom, az utasítások és a szabályok arányát a tanulók tapasztalatai szerint szabályozza.

Alkotás

A kreativitás a művészeti és a zenei fejlődés természetes és szükséges alkotóeleme. A tanár tevékenységeként és a zene tanulásának alapvető módszereként ösztönzi és gondozza. A kreativitás folyamatai és formái: a zenei tartalmak reprodukciója, a zene előadása/produkciója (improvizáció, a zenei befogadás kiegészítése), valamint a zenei élmények és előadások kreatív kifejezése. Ezek az első három évben leggyakrabban új zenei tartalmak alkotásával, mozgás- és tánckreációkkal, énekes és táncos játékokkal, valamint képzőművészeti és verbális kifejezéssel valósulnak meg. A tanulókat a zenei kifejezések használatára szoktatjuk. A tanulók kreativitását a zenei lejegyzések kutatása és tervezése területén is ösztönözzük.

Zenehallgatás

A zenehallgatás célja: a befogadói kompetenciák fejlesztésével megalapozni a tanulók figyelmes zenehallgatói magatartását, hogy különféle alkalmakra tudjanak zenét választani. A rendszeres zenehallgatás minden zenei tevékenység szerves része. A zenehallgatásra külön figyelmet fordítunk, miszerint e zenei tevékenység keretében fejlesztjük a figyelmes befogadói kompetenciát. A tanulók figyelmes zenehallgatását a megfelelő motivációval párosítva segítik az érzelmek, hangulatok érzékelésének és átérésének képessége, a biztos és differenciált hallási készség (ritmus-, dallam-, hangszín-, taktusérzék, hangmagasság), az előadóeszközök (hang, hangszerek), a formák és a tartalmak (altató, induló, dal stb.). Az első ilyen jellegű hallgatási tapasztalatokat a tanulók a tanár vagy más zenész élő előadása során észleljék.

A hangfelvételek hallgatása megfelelő környezetben történik. A tanár gondosan megtervezi a hallgatás minden egyes fázisát: a bevezető motivációt, az ismételt hallgatást a megfelelően kijelölt hallgatási feladatokkal, és a visszajelzést, amely az első három évben gyakran a tapasztalatok, az érzelmek érzékelésének a kifejezéséhez kapcsolódik. A központi módszer az élményeken alapuló zenehallgatás, amelyet alkalmanként tapasztalati tanulással és

analitikus módszerrel egészítünk ki. A tanár fokozatosan bővíti a zenei művek repertoárját a zenei stílusok és műfajok, a zenei összeállítások, a zeneirodalom teljes spektrumából válogatva.

A zenei nyelv

A zenében a tanulók felfedezik a zenei nyelvet. Hallási és vizuális tapasztalatok alapján megtanulják, hogy a zene nyelve különbözik a többi nyelvtől. A zenei nyelv megértésének első formái a különböző hangulatok és üzenetek, például boldog, szomorú, gyors, lassú zene, felismerésében nyilvánulnak meg. A generatív készségek fejlesztése, a tapasztalatok elmélyítése és a fejlesztő kottaolvasás által való eligazódás a zenei tartalmakban feltételezik, hogy a tanulók felismerik a kapcsolatokat, mint pl. magasabb – alacsonyabb, hosszabb – rövidebb zenei hang, valamint a zenei alkotások részletei és a zenei teljesség közötti kapcsolat. Fontos, hogy a zenei nyelv elemeit szakszerűen nevezzük meg. A zenei kifejezéseket fokozatosan mutatjuk be a tanulók felismerő, létrehozó (generatív) és értelmezési képességének függvényében.

Javasolt témakörök

A témakörök jegyzéke a tanár segítségére van az oktatási folyamat megtervezésében, és javasolt jellegű

1. osztály	2. osztály	3. osztály
Hallgassuk a zenét, és táncoljunk Alakuljunk át hangszerré	Látogassunk el a zeneiskolába Lassan perdüljünk táncra, és aludjunk el	Énekelünk, játszunk, hallgatunk Népdalok
Előrejelezzük az dőjárást Menjünk a hegyekbe, és hallgassuk meg a visszhangot	Táncoljunk egyre gyorsabban Zenéljünk csendesen és hangosan Új dalokat tanulunk	Az első énekkönyvem Alkossunk zenei kíséretet Utazzunk körbe
Beszélgessünk az állatok nyelvéről	Az énekhangok mint hangszerek Tudunk gyorsabban, lassabban, hangosabban, csendesebben, egyre hangosabban és halkabban énekleni	Rajzoljunk rövid és hosszú zenei hangokat Rakjunk össze zenei mesét
Különböztessük meg az órákat Énekhangjaink Ellátogatunk a zeneiskolába	Kórust alkotunk kórosvezetővel	Zenesarok zenekönyvtárral Kutatunk és alkotunk

Hangversenyre készülünk Táncolunk és énekelünk Alkotunk Találjunk ki ismert szövegekre zenét, hangkeltő eszközöket és hangszereket, zenés fejtörőket és történeteket Mesél a zene Zene különböző hangulatokhoz Zenei fejtörők Rajzoljunk téli mesét Zenésítsük meg az üzväzletet Zenésítsük meg a mesét Látogassunk el az állatkertbe Készítsünk csörgőket, és zenéljünk velük Keressünk állatokat a zenében Mennyi az idő?	Meneteljünk zenére Hallgassuk meg a madár memóriajátékot Ismerjük meg a népi hangszereket Nagyszüleink játéakai Zenei fejtörők hangokkal Zenét alkotunk Zenés elbeszéléseket alkotunk Verset zenésítünk meg Alkossunk kíséreteket Énekeljünk népdalokat Táncoljunk francia polkát Táncoljunk indián táncot Utazzunk Dél-Afrikába Mekkülönböztetjük az énehangokat, hangszereket, zenekart Ismerkedünk a népi hangszerek hangszíneivel	Mérjük a zenét A zene szerves része a csend Kövessük a zene mozgását Jó reggelt kívánunk egymásnak Megalkotjuk a zenei ötleteket Megalkotjuk a zenei képet Zenés üdvözlést készítünk Kedvenc dalok/műalkotások Zenés mese Mesebalett
--	---	---

MASODIK NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ

A tanulók az első nevelési-oktatási szakaszban kifejlesztett zenei képességei a tanár számára lehetővé teszik, hogy igényesebb zenei, zeneirodalmi tartalmakat jelöljön ki, valamint azt, hogy a zenei nyelv törvényszerűségei, a szűkebb és tágabb környezet zenei életének bonyolultabb témái közül válasszon.

A második nevelési-oktatási szakaszban a következőkre összpontosítunk:

- a zenei képességek folyamatos fejlesztése,
- kottaolvasás a betűkotta, kottaképek követésétől az ötvonalas kottakép jelrendszerei felismeréséig,
- előadókészségek és - képességek fejlesztése,
- a harmonikus hallás, az egységes hangzás érzékenységének továbbfejlesztése,
- az élmények elmélyítése,
- analitikus észlelés.

A zene tanítása átfogó, aktív és kreatív, az oktatás során a zenei tevékenységek összefonódnak a korszerű tanulási és tanítási módszerekkel és formákkal. Előtérben van a tanulók aktív tevékenysége, amely a folyamatos zenei fejlődés felé irányul. Külön figyelmet fordítunk a zenei írástudásra, kottaolvasásra. A tanulók sikeresek lesznek, ha a tevékenységek zeneileg stimuláló környezetben zajlanak. A tervezés fázisában figyelünk a zene elsajátításának folyamatára, amely a következő sorrendben történik: hallgatás, előadás, olvasás és írás.

Éneklés

A dalrepertoár fokozatosan bővül az egyszólamú nép- és műdaloktól a kétszólamúakig. A tanulók a terceléssel (sextben is) megismerik és őrzik a népdalok többszólamúságának jellemzőit. A tanár ösztönzi a tanulókat a precíz előadási módra (helyes hangképzés, érthető szövegejtés, kifejező artikuláció, helyes frazeálás, éneklési légzés, tempó, dinamika, agogika), a zene és a szöveg memorizálására (a dal összes versszakánaka a megjegyzése). A daltanulás módszerei: a zenei képírás/jelírás módszere, hangjegyek vonalrendszerbe írásának (notációnak) módszere, kombinált módszer és az imitáció módszere.

A ritmus hangoztatása

A ritmus hangoztatása elmélyíti a mérés, a ritmus és az egyenletes előadás érzékét. A szövegek ritmizálása lehetővé teszi a ritkábban használt ritmikus időtartamok kreatív és aktív elsajátítását, ami a kottaképekben is felismerhető. A szövegek ritmizálása megfelelő módszer a ritmikus kétszólamúság és a polifónia kezdeti bevezetésére.

Hangszerek használata

Saját készítésű, improvizált, népi, Orff- és klasszikus hangszereken zenélünk. A beszédet és az éneklést hangszereken kísérik, valamint önállóan hangszeres kompozíciókat adunk elő. A hangszeres többszólamúságnál a figyelem a hangszín egységes hangzására irányul. A különböző hangszerek használatának technikáját egyénileg és csoportosan gyakoroljuk.

Zenehallgatás

A zenehallgatási terv magába foglalja a nemzeti és más népek zeneirodalmának különböző témájú, formájú, műfajú, stílusú, összeállítású nép- és műdalokat. A hangfelvételek kiválasztásakor figyelembe vesszük a tanulók zenei tartalmak átélésének képességét, a zene és az előadás művészi értékét, valamint a felvételek terjedelmét, minőségét és sokféleségét.

A zenehallgatás koncertek és rendezvények keretében, továbbá megfelelő iskolai környezetben (osztályteremben) zajlik, amely lehetővé teszi az összpontosított zenehallgatást. A tanár gondosan megtervezi a hallgatás minden egyes fázisát: a bevezető motivációt, az ismételt hallgatást a megfelelően kijelölt hallgatási feladatokkal, és a visszajelzést. A hallgatási tevékenységek során serkenjtük az élmények kifejezését, a zenei előadásokról folytatott beszélgetést, valamint a zene és a zenés előadások értékelését.

Alkotás

A kreativitást mint tevékenységet három alapvető formában valósítjuk meg: a zenei tartalmak reprodukciója, a zene előadása/produkciója (a zenei befogadás kiegészítése, újraalkotása), a zenei élmények és más művészeti ágakkal (képzőművészet, irodalom, mozgás stb.) kapcsolatos tapasztalatok kifejezése.

A tanulók kreativitásának eredményei a következőkben mutatkoznak meg:

- zenei variációk dallamkiegészítése (kérdés-felelet formaegység),
- kísérek alkotása (ostinato, bordun, a harmóniamenet alapjai),
- rövidebb zenei tartalmak, melyek a zenei tervezés alapvető törvényei (dal, rondó, variáció) és az élmények alapján alakulnak ki.

A tanár a tanulók eredményeit a zenei képességük fejlődésének kritériumai alapján értékeli. A kreatív eredmények ösztönzik a beszélgetést, a véleménycserét és a zene értékelését.

A zenei nyelv

A zenei nyelv tudatosítása és elsajátítása fokozatosan és tevékenyen történik a zenei előadás, alkotás és hallgatás folyamatában. A magasabb szintű zenei képességek és tapasztalatok lehetővé teszik a tájékozódást a notációban (kottaképből), a kapcsolatok felismerését a hangok időbeli hosszúsága és magassága között, valamint a teljes művek zenei élményének befogadása és a részletekről szerzett benyomás közötti különbséget. A tanulók zenei eredményeiben felismerjük a zenei nyelv használatát és megértését. A tapasztalatoknak megfelelően bővítjük a zenei kifejezéseket a hangok és szünetek, a hangok időbeli hosszúsága, az ütemfajták (taktus), a hangsorok, a zene elemei és formái megnevezése terén.

A tanár választhat a relatív és abszolút szolmizálás módszere, illetve a betűkotta módszere között. A tanulóknak lehetőségük van legalább iskolai szinten vertikálisan folytatni és elmélyíteni a választott módszert.

Javasolt témakörök

A témakörök jegyzéke a tanár segítségére van az oktatási folyamat megtervezésében, és javasolt jellegű.

4. osztály	5. osztály	6.osztály
<p>Énekelünk otthon és az iskolában</p> <p>A zenei hangok magasságának és időtartamának lejegyzése a népdalokban</p> <p>Társalgás zene mellett</p> <p>A ritmikai időtartamok lejegyzése, metrum (rövidebb és hosszabb zenei hangok, a zenehangok rögzítése kottával)</p> <p>Hangmasságok lejegyzése a szolmizációs skálán (SO, MI, LA, RE, DO, FA)</p> <p>Egyszólamú és többszólamú éneklés</p> <p>Iskolai kórus</p> <p>Kutatjuk a zenei hagyományainkat</p> <p>Népdal, zene és tánc</p> <p>Ünnepek zenéi</p> <p>A zeneiskolában</p> <p>Zene a rendezvényeken</p> <p>Hangversenyen</p> <p>Ismerkedés a zenei formákkal (dal, kánon, rondó, opera, balett- és filmzene)</p> <p>A kották a magasabb és az alacsonyabb, a hosszabb és a rövidebb hangokra utalnak</p> <p>Énekkönyvek</p> <p>A műzenét a zeneszerzők alkotják</p> <p>A zene formái: dal, kánon, rondó</p> <p>Zenét hallgatunk</p> <p>Zenekarokat és kórusokat</p>	<p>Kottaírás/Kottaolvasás</p> <p>Szlovén népdalokat és műzenét adunk elő</p> <p>Zene a kottaírásban</p> <p>Énekeljük, előadjuk, hallgatjuk a szlovén tájak – előalpesi, alpesi, pannon, karsztvidéki, tenger melléki – zenéjét</p> <p>Zenés utazás Szlovéniában (Dolenjszkó, suszterpolkával Notranjska régióba, Gergely-napi ünnepség Bela Krajinában, Tengermellék, Gorenjszkó, Koroskói táncmuzsika, Párnákkal Alsó-Stajersországra, Trzinkával és tocskkal Muravidékre)</p> <p>Ismerjük meg a szlovén zenealkotókat és előadókat,</p> <p>A zeneszerzők zenei komponenciát hoznak létre</p> <p>Az énekesek és a hangszereken játszó zenészek előadják a zenét</p> <p>Zenei intézmények</p> <p>Énekeljük, játszunk és hallgatjuk más népek zenéjét</p> <p>Zenészek közeli és távoli országokból</p> <p>Zenét alkotunk</p> <p>Használjuk a korszerű technológiát</p>	<p>Énekelünk és zenélünk</p> <p>Vokális zene</p> <p>Hangszerek és hangszeres zene</p> <p>Szlovén nép- és műdalok</p> <p>Európai országok és más földrészek dalai</p> <p>Énekhangok és énekes együttesek</p> <p>A dal mint a dallamok harmóniája</p> <p>A dalnak formája és alakja van</p> <p>Ének hangszerkísérettel</p> <p>Zenés utazás Európában</p> <p>Zenés utazás a világban</p> <p>Ismerkedünk a hangszerekkel, és hallgatjuk őket</p> <p>A hangszerek hangszínei</p> <p>Vonós/húros hangszerek</p> <p>Fúvós hangszerek</p> <p>Rézfúvós hangszerek</p> <p>Fehér és fekete billentyűkön</p> <p>Ütőhangszerek</p> <p>Elektromos hangszerek</p> <p>Zenekarok-hangszeres együttesek, szólisták, kamara-együttesek</p> <p>Zenekarok, Szimfónia, koncert</p> <p>Tánczene és szórakoztató zene (menüett, angol keringő,</p>

<p>hallgatunk Hangszeres műveket hallgatunk Zene a természetben Zenés mese Opera, baletzene, filmzene Zenét alkotunk Használjuk a digitális technológiát</p>		<p>hármass, opera és musical, populáris zene) Zenét válogatunk Szórakoztató, népszerű és tánczene Művészi, klasszikus és komolyzene Program- és abszolút zene Zenét alkotunk Használjuk a digitális technológiát</p>
--	--	---

HARMADIK NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ

A harmadik nevelési-oktatási szakaszban is az átfogó, aktív és kreatív tanulás és tanítás az oktatás kiindulópontjai. A kitűzött célok további tervezése és elérése érdekében a tanár ismeri az első és a második nevelési-oktatási szakasz tantervének témáit. A fejlődésorientált operatív célok a zenei tevékenységek, a korszerű tanulási formák és módszerek egyesülésével valósulnak meg.

A középpontban a zeneirodalom megismerése áll, ahonnan alapvető információkat szerzünk a zene jellegéről, törvényeiről és szerepéről a történelmi időben és a kulturális térben. Ezekből az alapokból következtetünk a szlovén és a világzene fejlődésére. A megközelítés megköveteli a zenei kommunikációt, amely megakadályozza a zenei nyelv és a történelmi tények sztereotipikus verbális értelmezését. A modern technológia segítségével elmélyítjük a tapasztalatokat és a tudást, ösztönözzük a tanulókat az önálló tanulásra és kritikus gondolkodásra.

A tanár különböző korszakok, formák, műfajok, stílusok és együttesek vokális, hangszeres és vokális-hangszeres feldolgozások anyaga közül választ. Az éneklés és a zenélés csatlakozhat a mozgásos-táncos tevékenységekhez. Az igényesebb zenei tartalmak előadásában a magasabb szintű zenei képességekkel, készségekkel vagy ismeretekkel rendelkező, illetve zeneiskolába járó, vagy más zenei nevelési formákban részesülő tanulók szerepelnek. Az egyedülálló reprodukciós sikereket közvetlen előadással alkotjuk meg, és nem előre elkészített felvételek kíséretével. Figyelünk a mutációs folyamatokra, amelyek akadályozzák a serdülők énekes előadásait. A mutáló fiúkat inkább a hangszeres előadások, vagy az alacsonyabb hangterjedelemben való éneklés irányába vezényeljük. A zene a kamasz mindennapi életének része. Ezért tudatosítjuk a fiatalokban, mi az egészséges hangzáskörnyezet, a hallgatott zene és a hallás megfelelő hangereje.

Éneklés

Egy- és többszólamú nép- és műdalokat énekelünk a hazai és más népek zeneirodalmából. A kiválasztott dalanyag összhangban van a tanulók hangképzési és fejlődési változásaival (mutáció), tapasztalataival, képességeivel és érdekeivel. Választáskor figyelembe vesszük a művészeti értéket és a sokféleséget, amely ritmikus, dallamos, harmonikus, stilisztikai és egyéb zenei jellemzők széles skáláját kínálja. Különösen a hallgatás motivációja szempontjából a hangszeres kompozíciók egyes részeit elénekeljük.

Új dalokat az utánzás, a kottaolvasás módszerével és a kombinált módszerrel közvetítünk. A többszólamú polifóniát kánonok éneklésével, terceléssel (szext) vagy háromszólamú énekléssel tapasztaljuk. A homofon és polifon szerkesztésmód területén szerzett tapasztalatokat az alsó, harmadik hang hozzáadásával mélyítjük. Figyelembe vesszük a többszólamú népi ének jellemzőit is. A megfelelő énektechnikával egészséges hangot képezünk, amely a minőségi beszéd támasza.

Hangszerek használata

A hangszeres előadás magába foglalja az ének egy-, két- és többszólamú kíséretét, a zenei tartalmak kiegészítését és az önálló hangszeres alkotások lejátszását. Időnként közismert zeneszámok feldolgozásából is merítünk, amelyek motiválják a zenehallgatást és a zene aktív befogadói attitűd támogatását.

A többszólamú kíséreteket ostinato motívumokkal, bordunnal és egyszerű kadenciakapcsolatokkal alkotjuk meg. Ösztönözzük a csoportos zenélést és hangszeren játszást különböző együttesekben. A differenciálás és az egyénre szabott tanulás lehetővé teszi a zeneiskolát látogató vagy más zenei oktatásban részesülő tanulók bevonását.

A megfelelő iskolai hangszertár, amelyben eltérő szintű zenélési készséget igénylő ritmikushangszerek és dallamhangszerek (ütőhangszerek) találhatóak, elősegíti a kitűzött célok elérését. Oda kell figyelniük a hangszerek karbantartására és hangolására is. Az elektronikus hangszereket észszerűen használjuk a korszerű számítógépes környezetben.

Hallgatás

Az aktív zenehallgatással hozzájárulunk olyan hallgató neveléséhez, aki képes lesz különböző alkalmakra zenét választani, valamint a zenei kínálatot és médiaprogramokat kritikusan értékelni. Az ilyen tudatos hallgató közreműködik a hangtér ökológia terén, és gondolja a zenei érték iránti igényt. Ez különösen fontos abban a korszakban, amikor a zenét gyakran háttérként és a tömeges szórakozás eszközeként használják.

A harmadik nevelési-oktatási szakaszban a zenehallgatás célja a szlovén és más kultúrák, bizonyos stíluskorszakok zenei tartalmainak megismerése. Ennek során követjük az aktív hallgatás folyamatát, amely bizonyos szintű koncentrációt és figyelmet igényel. Ebből a célból a zenehallgatás előtt zenés és más figyelemfelkeltő feladatot tervezünk, mint pl. az alkotás egy részének az éneklése vagy ritmikus előadása, a zenei program eredetének bemutatása, a zenealkotás történelmi körülményeinek a bemutatása, zenei tartalmak produkálása, előadás különféle együttesekben. A kompozíció többszöri hallgatása közben a

tanulók egyszerű hangjegyzetekkel rögzítik a zenét, követik a kottaképet, kreatív mozdulattal mutatnak rá a következő elemekre. A hallgatást követően a visszajelzésekben ösztönözzük az élmények, vélemények kifejezését, valamint a zene és az előadás értékelését. A szisztematikus hallgatás eredményei tükröződnek a zenei nyelv megértésének és használatának elmélyítésében is.

A hallgatás során kihasználhatjuk a modern technológia előnyeit, amelyek lehetővé teszik a hang és egyéb információk gyors és minőségi letöltését, tárolását és közvetítését, ami segíti a zene történelmi és kulturális kontextusának megértését. Az audio- és videofelvételek a YouTube internetes oldalról értelemszerűen épüljenek be a tanítási/tanulási folyamatba.

Alkotás

Az alkotás nemcsak egy aktív tanulási forma, amely lehetővé teszi az ismeretek felhasználását és átadását új zenei helyzetekben, hanem a zenei nevelés fontos tevékenysége is. A tanulóknál a kreativitás következő formáit ösztönözzük:

- az ének- és hangszerirodalom kreatív újraalktása, amely a tanulók átélésén, esztétikai átformálásán, tapasztalatain és ismeretein alapszik;
- zenei tartalmak létrehozása és kiegészítése, ami olyan sikerekben tükröződik, mint pl. kíséretek, különböző zenei tartalmak és formák, egyéb improvizációs módszerek, amelyek hangkísérleteket eredményeznek;
- a zene kreatív megnyilvánulása más művészeti ágakban (előtérbe kerül a verbális kifejezésmód, de a képzőművészeti és mozgástáncos is aktuális).

Zenei nyelv

A zenei kommunikáció által szisztematikusan mélyítjük a zenei nyelv megértését és használatát. Fontos, hogy a tanár a faktográfia és a verbális megközelítés helyett a zenetanítás és -tanulás korszerű eljárásait alkalmazza, amelyek ösztönzik a zenei elképzelések aktív formálását, az írott zenei jelrendszer követésének képességét, valamint a zeneművészet jellemzőinek és törvényeinek megismerését. Hangsúlyozzuk a zenei alkotások esztétikai érzékenysége és értékelése, a zenei örökség és a kortárs zenei alkotások iránti pozitív hozzáállás kialakításának szükségességét.

A tanulók ismeretei elmélyítése céljából a zenekultúra (világ és nemzeti) fejlődése témában valósuljanak meg a tantárgyközi kapcsolatok (szlovén nyelv, történelem, képzőművészet stb.), amelyek lehetővé teszik a kulcsfogalmak és ismeretek alapos megértését.

5.2 Egyénre szabott tanulás és differenciálás

A zene tantárgy keretében a tanulók képességeit és sajátosságait figyelembe véve a tervezés, a szervezés és a kivitelezés fázisában, valamint az ellenőrzés és az értékelés terén érvényesítjük a (belső) differenciálást. Külön odafigyelünk a specifikus csoportokra és egyénekre; a nevelő-oktató munka alapját a Szlovén Köztársaság Közoktatási Szaktanácsa által elfogadott következő konceptusok, irányelvek és utasítások jelentik:

- Odkrivanje in delo z nadarjenimi učenci,²
- Učne težave v osnovni šoli: koncept dela,³
- Otroci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja: navodila za prilagojeno izvajanje programa osnovne šole z dodatno strokovno pomočjo,⁴
- Smernice za izobraževanje otrok tujcev v vrtcih in šolah.⁵

5.3 Tantárgyközi kapcsolatok

Interdisciplinális témák:

- a korszerű technológia megismerése és használata,
- testi és lelki egészség, megfelelő hangkörnyezet.

ELSŐ NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ

Tantárgyközi kapcsolatok a zene tantárgy oktatási folyamatai és céljai szintjén (képességek, készségek, ismeretek):

- megnevezés, felismerés, összehasonlítás, szemléltetés, megkülönböztetés, osztályozás, szerkesztés, összekapcsolás, használat, elemzés, szintetizálás, konkretizálás, értékelés, önálló tanulás, metakogníció (a tanulás tanulása, önértékelés, önreflexió stb.), probléma-alapú és kreatív gondolkodás stb. (domináns a kognitív fejlődési terület);
- befogadás, megfigyelés, együttműködés, figyelembevétel, részvétel, érdekképviselés, kiállítás valamiért, összehasonlítás, elhatározás, egyeztetés, egymás közötti kommunikáció, figyelmes hallgatás, együttműködéses tanulás, önbizalom, figyelem, értékelés, önálló tanulás, önkezdeményezés, önbecsülés stb. (domináns az affektív

² Sprejeto na 25. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 11. 2. 1999.

³ Sprejeto na 106. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 11. 10. 2007.

⁴ Sprejeto na 57. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 17. 4. 2003.

⁵ Sprejete na 123. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 18. 6. 2009.

fejlődési terület);

- testtudatosság, mozgás, relaxálás, térbeli orientáció, motoros készségek (koordináció, egyensúly, erő, mozgékonyág), mozgás és kommunikáció, alkotás, kifejezőképesség, érzékenység és értékelés, nagymozgások és finommotorika, tiszta kiejtés, szókincsbővítés, hang- és szóképzés, szavak és gesztusok koordinációja, grafomotoros készségek, nonverbális kommunikáció stb. (domináns a pszichomotoros fejlődési terület).

A zenei nevelés tantárgy tantárgyközi kapcsolatai a tartalmak és fogalmak szintjén:

- szlovén nyelv és idegen nyelvek: a beszéd intonációja, tiszta, ritmikus hangképzés, ritmus, vershangzás, szótagok és hangsúlyok, onomatopoeiák, hangfestés, arckifejezés, szépirodalmi szövegek, formai elemek, csendes - hangos, hangsúlyos - hangsúlytalan, rím, ritmus, verssor, versszak, népi szokások, fent - lent, balra - jobbra, elől - hátul, közel - messze, magasabb - alacsonyabb, gyorsabban - lassabban, hosszabb - rövidebb, hangosabb - csendesebb, csend - hang stb.;
- matematika: idomok, vonalak, pontok, egész, az egész részei, mintázat, rövidebb - hosszabb, korábban - később, természetes számok, racionális számok stb.;
- testnevelés: motoros készségek (koordináció, sebesség, mozgékonyág, pontosság), légzési és lazító gyakorlatok, egyensúly, testtartás, arckifejezés, ritmikus mozgás (menetelés, séta, ugrások stb.), néptáncok és népszokások, minta, pantomim, ritmus, idő, hallás, pont, vonal stb.;
- természetismeret: kulturális ünnepek, hang, hangkeltő eszközök, a környezet hangjai, néptáncok és népszokások, egész és az egész részei, jelen - múlt, különböző – egyforma/azonos, séta, futás, ugrás;
- képzőművészeti nevelés: művész, szín, karakter, vonal, pont, egész, az egész részei, alak, ismétlés, nagyobb - kisebb, különböző – egyforma/azonos, egyenes - egyenetlen, sorakoztatás, ritmus, tér, kemény, puha, érdes, sima stb.

MÁSODIK NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ

Tantárgyközi kapcsolatok a zenei nevelés tantárgy oktatási folyamatai és cáljai szintjén (képességek, készségek, ismeretek):

- megnevezés, felismerés, összehasonlítás, szemléltetés, megkülönböztetés, osztályozás, szerkesztés, használat, összekapcsolás, elemzés, szintetizálás, konkretizálás, értékelés, önálló tanulás, metakogníció (a tanulás tanulása, önértékelés, önreflexió stb.), probléma-alapú és kreatív gondolkodás stb. (domináns a kognitív fejlődési terület);

- befogadás, megfigyelés, együttműködés, figyelembevétel, részvétel, érdekképviselés, kiállítás valamiért, összehasonlítás, elhatározás, egyeztetés, egymás közötti kommunikáció, figyelmes hallgatás, együttműködéses tanulás, önbizalom, figyelem, értékelés, önálló tanulás, önkezdményezés, önbecsülés stb. (domináns az affektív fejlődési terület).
- testtudatosság, mozgás, relaxálás, térbeli orientáció, motoros készségek (koordináció, egyensúly, erő, mozgékonyág), mozgás és kommunikáció, alkotás, kifejezőképesség, érzékenység és értékelés, nagymozgások és finommotorika, tiszta kiejtés, szókincsbővítés, hang- és szóképzés, szavak és gesztusok koordinációja, grafomotoros készségek, nonverbális kommunikáció stb. (domináns a pszichomotoros fejlődési terület).

A zene tantárgy tantárgyközi kapcsolatai a tartalmak és fogalmak szintjén:

- szlovén nyelv és idegen nyelvek: tiszta, ritmikus kiejtés, nép- és műdalok, onomatopoeia, hangfestés, rím, ritmus, gyors - lassú, verssor, versszak, írásjelek, szókincs, bevezetés, tárgyalás, befejezés, nyelvjárás, szó, hang, szótag, próza, mese, költészet, népdalok, szereplés, interpretálás, improvizáció, nonverbális kommunikáció, zenei felszerelés, színházi vagy bábszínházi előadás stb.;
- matematika: minta, a minták folytatása és tervezése, sorrend, vonal, idom, természetes számok, egész, rész, páros és páratlan számok, halmaz, időegységek stb.;
- természettudomány és technika: mozgás, orientáció, légzőszervek, érzékszervek stb.;
- természettudomány: hang, hangkeltő eszközök, hullámozás, hangerő stb.;
- társadalom: család, környezet, zenei intézmények, ünnepek, hagyományok, szokások, szlovén népdalok, kulturális örökség, múzeum, kulturális emlékmű, kortárs, múlt, jövő, szomszédos és távoli országok zenéje, tolerancia stb.;
- földrajz: forgás, szélesség, természet, forma stb.;
- képzőművészeti nevelés: vonalak, terek, skála, ritmus, alacsony - magas, rokon - különböző színek, világos, sötét, harmónia, diszharmónia, tér, kulturális örökség, egész, az egész részei, tér, színház, színpad, színhely, ismétlés, szimmetria, aszimmetria stb.;
- testnevelés: taktus, zenei periódus, ritmus, tempó, dinamika, testtartás, a szlovén régiók néptáncjai, tánczene stb.;
- háztartástan: környezet, otthon, család, idő, ünneplések, szokások, mondások stb.;
- technika in technológia: mozgás, a mozgás fajtái, környezet stb.

HARMADIK NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ

Tantárgyközi kapcsolatok a zenei nevelés tantárgy oktatási folyamatai és cáljai szintjén (képessegek, készségek, ismeretek):

- megnevezés, felismerés, összehasonlítás, szemléltetés, megkülönböztetés, osztályozás, szerkesztés, használat, összekapcsolás, elemzés, szintetizálás, konkretizálás, értékelés, önálló tanulás, metakogníció (a tanulás tanulása, önértékelés, önreflexió stb.), probléma-alapú és kreatív gondolkodás stb. (domináns a kognitív fejlődési terület);
- befogadás, megfigyelés, együttműködés, figyelembevétel, részvétel, érdekképviselés, kiállás valamiért, összehasonlítás, elhatározás, egyeztetés, egymás közötti kommunikáció, figyelmes hallgatás, együttműködéses tanulás, önbizalom, figyelem, értékelés, önálló tanulás, önkezdemenyezés, önbecsülés stb. (domináns az affektív fejlődési terület);
- testtudatosság, mozgás, relaxálás, térbeli orientáció, motoros készségek (koordináció, egyensúly, erő, mozgékonyaság), mozgás és kommunikáció, alkotás, kifejezőképesség, érzékenység és értékelés, nagymozgások és finommotorika, tiszta kiejtés, szókincsbővítés, hang- és szóképzés, szavak és gesztusok koordinációja, grafomotoros készségek, nonverbális kommunikáció stb. (domináns a pszichomotoros fejlődési terület).

A zene tantárgy tantárgyközi kapcsolatai a tartalmak és fogalmak szintjén:

- szlovén nyelv és idegen nyelvek: szépirodalmi szövegek, szókincs, érthető szövegejtés, hangsúly, intonáció, a dal ritmusa, hangfestés (onomatopoéia), értelmező olvasás, rím, verssor, metafora, refrén, stílus, szimbólum, versszak, motívum, költői típusok, téma, színpad, színhely, hangtechnika, jelmezek, költészet, próza, dráma, irodalmi nyelv stb.;
- matematika: minta, számkifejezések, sorrend, idomok, hasonlóság, halmaz, természetes számok stb.;
- természettudomány: hang, rezgés, frekvencia, hangadók – hangjelző eszközök, hangrögzítők, hang, zaj, hangsebesség, hangerő;
- kémia: az adatok táblázatokba rendszerezése, egészséges környezet;
- fizika: az adatok táblázatokba rendszerezése, egyenletes és a változó mozgás;
- biológia: környezet, mozgás, érzékszervek, hallás, fül, dobhártya, légutak, légzés, belégzés, kilégzés, tüdő, tüdőlégzés, beszéd stb.;
- földrajz: földrajzi fekvés, természeti és kulturális örökség, kulturális együttműködés, szlovén etnikai terület stb.;
- történelem: kulturális örökség, hagyományok, szokások, történelmi idő és tér, történelmi források és események, kulturális fejlődés, kulturális emlékek, történelmi korszakok, időegységek (évtized, évszázad, évezred), civilizációk, nemzeti tudat, népzene, etnológus, népi kultúra, archívum stb.;
- képzőművészeti nevelés: stíluskorszakok, kulturális emlékek, tér, forma, kontraszt, egyenlőség, szín, dinamika, hang, mozgás, dísz, motívum, egybehangzás (harmónia), aránytalan (diszharmónia), komplementaritás, kompozíció, időköz, egyensúly, rész, egész, pont, vonal, ritmikus ismétlés, alacsony, magas, térfogat stb.;
- testnevelés: nép- és társastáncok, pantomim, mozgás, relaxáció, séta, menetelés, ugrások, helyestesttartás-gyakorlatok, légzési gyakorlatok, egészséges környezet stb.;
- állampolgári nevelés és etika: nemzeti hovatartozás, nemzeti kultúra és identitás, kultúraköziség, civilizáció, tolerancia, kapcsolatok, értékek, kölcsönös segítségnyújtás, tömegkultúra, kulturális, fogyasztói, verbális és nonverbális kommunikáció, kommunikáció, anyanyelv, interkulturális kommunikáció, stílus, álláspont, média, médiatér, multimédia, ifjúsági kultúra, szubkultúra, szimbólumok, egyetemes kultúra, kulturális pluralizmus, kulturális örökség, ünnepek, vallások stb.;
- technika in technológia: lejátszásra és rögzítésre alkalmas készülékek, hang, hangszerek, technológiai stb.

5.4 A tudás ellenőrzése és értékelése

A tudás ellenőrzés és értékelés az oktatási folyamat szerves részei. Szerepük van mind a tanításban, mind a tanulásban. Az ellenőrzés és értékelés módja befolyásolja a tanulók tanulását, ismeretszerzését, valamint a tanulás és a tudás iránt tanúsított hozzáállását. .

Az ellenőrzés összetett és folyamatos, mivel a tanuló zenei képességei és készségei fejlődésének figyelemmel kísérésére összpontosít, továbbá a tanuló figyelésére a zenei előadás, alkotás és zenehallgatás közben. A tanár folyamatosan pontos, a tanulók haladását feltáró visszajelzéseket ad a tanulóknak, ezzel lehetővé teszi az ismeretek elsajátítását és elmélyítését. A minőségi visszajelzés tájékoztatja a tanulókat az elért eredményekről, rámutat a hiányosságokra, lehetőséget kínál a hiányosságok pótlására, a tanulókat ösztönzi a saját előrehaladásuk követésére, és lehetővé teszi számukra az önszabályozást mint a további tanulás alappilérét.

Az objektív kritika iránymutatásként szolgál a további munkához. Erősíti a tanuló érzelmi, erkölcsi, motivációs, esztétikai és intellektuális összetevőit. A tanulóknak esélyt nyújtunk, hogy kritikusan gondolkodjanak saját munkájukról, és osztályozzák saját eredményeiket. Mindenekelőtt pedig lehetőséget biztosítunk arra, hogy bizonyítsák tudásukat.

Az osztályozás módjai: a zenei előadás, alkotás és hallgatás céljainak és követelményeinek megvalósítása, a zenei fogalmak megértése és használata. A zenei hallást nem osztályozzuk.

A tanár a tanterv céljai alapján előre elkészíti és a tanulóknak bemutatja az ellenőrzés és az értékelés egyértelmű kritériumait. A kritériumok képviselik azokat az ismereteket, folyamatokat és készségeket, amelyek megvalósítására törekszünk a tanítási/tanulási folyamatban. A kritériumokat osztályonként kell bemutatni a tanár éves tanmenetének keretében. A tanár a tanulókkal és a szülőkkel is ismerteti a kritériumokat.

A tudás, a készségek és képességek nyomon követéséhez, ellenőrzéséhez és értékeléséhez a zenei nevelés tantárgy esetében ajánlunk néhány alapvető irányelvet:

- szóbeli feleltetés (kérdések és alkérdések, amelyekkel ellenőrizhetjük a magasabb taxonómiai szintű célokat – a tudás alkalmazását, elemzését, értékelését, megállapítjuk a gondolkodásmódot, irányítunk, és személyre szabott visszajelzést adunk);
- írásbeli feladatok (rövid szöveges válaszadás, zárt végű, egymáshoz rendeléses feladatok, feleletválasztó feladatok, rendezéses feladatok, hosszabb választ igénylő kérdések vagy esszé, hosszabb problémakifejtés stb.);
- naplók és hosszabb témakifejtések osztályozása (jelentés, szakmai szöveg alapján önállóan összeállított fogalmi háló stb.);
- gyakorlati problémák megoldása (teszt nyitott könyv mellett, információk keresése - forrásokkal való munka stb.);
- teljesítményértékelés (zenei készségek, képességek és ismeretek használása az előadás közben - éneklés és/vagy hangszeren játszás és/vagy meg nyilvánulási formák mozgással és tánccal stb.);
- az alkotói folyamat értékelése (az együttműködés minősége, innovatív felhasználás - új módon történő felhasználás - zenei készségek, képességek és ismeretek a zenei tartalmak, lejegyzések vagy kísérek, illetve zenei alkotások reprodukciójának alkotása/megtervezése/kiegészítése folyamatában stb.);
- a munkák osztályozása (szemináriumi dolgozatok, beszámolók, poszterek, projektmunkák eredményei, gondolattérképek, szereplés az osztály előtt ...).

A tudás ellenőrzésekor a következő módszereket és formákat is alkalmazhatjuk:

- portfólió, ill. mappa készítése (feladatok és egyéb írott anyag gyűjteménye, amely hosszabb időszak produktuma, és amely alapján levonhatók a tanuló haladása, tudásszintje és készségei);
- önmaguk minősítése (főleg különböző munkák) a megbeszélte és elmagyarázott kritériumok alapján;
- egymás (kölcsonös) minősítése (előadás, munkák);
- a csoportmunka, ill. az együttműködő tanulás csoportos minősítése.

5.5 Információs technológia

ELSŐ NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ

A tanár körültekintően és fokozatosan vezeti be a zenei nevelés oktatásába a modern technológiát (rádió, televízió, írásvetítő, projektor, CD, MP3- és DVD-lejátszó, számítógép, interaktív tábla stb.). A technológia nem csökkentheti a tanár és a tanulók szerepét a zenei tevékenységekben. A modern technológia jobb áttekinthetőséget, a zenei tartalmak hatékonyabb letöltését, továbbítását és tárolását teszi lehetővé. A zenetanulás/zenetanítás folyamatába sokféle zenei információval szolgáló tanulási eszközként vonjuk be. Ha a modern technológia alkalmazásával önálló tanulói munkát tervezünk, figyeljünk a világosan meghatározott oktatási célokra, amelyekről a tevékenység előtt tájékoztatjuk a tanulókat. A tervezés során figyelembe vesszük a tanuló zenei tapasztalatait, a modern technológia ismeretét, motiváltságukat és hajlandóságukat azok használatára.

MÁSODIK NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ

A tanulók nagyobb tapasztaltsága kibővíti a modern technológia alkalmazásának lehetőségeit a tanulási folyamatok, a zenei tapasztalatok elmélyítése és a zenei nyelv alapvető törvényeinek megértése területén. Használatának hatékonysága és gazdaságossága elsősorban a zenei tartalmak, anyagok és hanggyűjtemények továbbításában, tárolásában és rendszerezésében tükröződik, továbbá a hang és a többszólamúság felfedezésében, a zenei élmények zenei lejegyzések formába való átültetés során, az információkeresés során, valamint a szocializáció és (zenei) kommunikáció új formáinak kialakításában a modern technológia felhasználói, illetve a felhasználó és az (zenei) információforrás között.

HARMADIK NEVELÉSI-OKTATÁSI SZAKASZ

Ebben a korban a legtöbb tanuló már rendelkezik a modern technológiával kapcsolatos tapasztalatokkal. A tanártól elvárható, hogy követi az újításokat, ezzel a tanulókat jobban tudja motiválni, ők pedig készen állnak a tanítási folyamat során használni ezeket. A számítógépes és/vagy információs és kommunikációs környezetben történő tanulás átgondolt és fokozatos megvalósítást igényel. Olyan környezetet választunk, amely mind a kezdőknek, mind a tapasztaltabb felhasználóknak egyaránt megfelel. Ennek során világosan meg kell határozni azokat a célokat, amelyeket a modern technológia segítségével kívánunk megvalósítani. Ezeket a célokat azért mutatjuk be a tanulóknak, hogy figyelmüket a tanulási stratégiákra és a célok megvalósítására irányítsuk.

A számítógépes munka nem pótolja a szükséges zenei tevékenységeket, ezzel ellentétben a számítógépes munka kibővíti a tapasztalatszerzés és a zenei képzelet elmélyítésének lehetőségeit, valamint lehetővé teszi azoknak a készségeknek a kifejezését, amelyeket a tanulók nehezen fejeznek ki saját előadói képességeikre támaszkodva. Zenei lejegyzéseket kottairó programokkal is tudunk alkotni. Ezek a zene leírt formáját azonnal hangalakba is le tudják fordítani, és ez fordítva is működik.

A modern technológia alkalmazásának egyéb szempontjai tükröződnek a minőségi zenei programok nyomon követésében és kiválasztásában, valamint a zenealkotók és az előadók művészeti eredményeinek megismerésében; továbbá a zenei ötletek zenei lejegyzésekre fordításában; a szocializáció és a kommunikáció új formáinak megvalósításában, a saját és mások zenei produktumainak létrehozásában, előadásában és tárolásában.

5.6 Házi feladatok

A házi feladatot úgy kell megtervezni, hogy minden tanuló önállóan és sikeresen meg tudja oldani. A következő funkciókat kövessük:

- Begyakorlás, és a tanuló iskolai munkájának rögzítése;
- kapcsolatteremtés az otthoni zenei közeg, az iskolai és a szélesebb társadalmi zenei környezet között;
- az előadói képességek gyakorlása és zenealkotás;
- az információk önálló kutatása;
- a zenei örökség megőrzése;
- a hangtér ökológiája iránti felelősség fejlesztése;
- a tudás integrálása a különféle művészeti nyelveken és azokon túl.

Kerüljük azokat a feladatokat, amelyek potenciálisan stresszes helyzeteket okozhatnak a zeneírással és a zeneolvasással kapcsolatban. Megfontoltan adjunk feladatokat a modern technológia használata teréről, az összes tanuló számára egyenlő esélyeket biztosítva.

Minden tanulónak lehetőséget adunk, hogy az egyéni zenei készségeit optimálisan fejlessze. Felismerjük a tanulók igényeit annak érdekében, hogy megfelelő zenei motiváló impulzusokat közvetítsünk, és választási lehetőségek széles körét biztosítsuk a zenei program, a zenei tevékenységek, a tanulási/tanítási formák és módszerek terén.